

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Annotationes Ioannis Bugenhagij Pomerani in decem epistolas Pauli

Bugenhagen, Johannes

Basileae, 1524

VD16 B 9232

Capvt II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36165

erit omnia in omnibus: sicut infra dicit, Reposita est mihi corona iustitiae, &c. Tunc fulgebunt iusti sicut sol in regno patris sui. Tunc accipiet quisque secundum opera sua. Fideles, qui bona fecerunt, recipient uitam eternam: infideles, qui sunt operarij iniquitatis, ignem eternum. Christiani omnia quae sperant in utraque uita, commissa & deposita habent in manu dei, unde se sciunt & credunt omnia accipere.

Nosti hoc, &c.

Haec sunt exempla illorum, qui in tempore tētationis recedunt: rursus & illorum, qui exorta tētatione persistunt: ut Onesiphorus cum sua familia. Bona opera testimonium sunt fidei nostrae: sed sola tentatio & persecutio probat fidei constantiam & ueritatem.

C A P V T II.

OMnibus modis, quod & in priore epistola uidi-
dimus, agit, quo Timotheum episcopum etate
adhuc iuuenem, instiget ad curandum officium commis-
sum: id est, ut doceat, quae à Paulo didicerat, & ea ipsa
alijs quoque qui idonei fuerint, commendet docenda.
Atque hic se fortificet per gratiam Christi, ut nullis ce-
dat laboribus, nullis terreatur minis, non curet alia
negocia relicto uerbo: quandoquidem uictus corporis
non deerit, cui etiam debetur corona eterna, de qua
in hac epistola saepe loquitur. Et ut haec adstruat, tri-

ANNOT. IOANNIS POMERANI

bus utitur similitudinibus, militis, athletæ & agricolæ. Et præterea addit exemplum Christi per crucem glorificati, quod & se imitari in suis dicit uinculis. Nonne hæc fortes sunt persuasiones?

Nemo qui militat, implicatur uitæ negociis. Scilicet ad quærendum uitæ ætæ, &c.

Deo, nõ est in græco, quod hæctenus in ueteri translatione legimus, ut simplex tantum sit similitudo. Sicut miles præter militiam nihil curat: sic tu qui munus suscepisti episcopi, hoc præsta relictis alijs negocijs. Salarium suo tempore nõ deerit, &c. corona nõ deerit certanti legitime, id est, quemadmodum oportet, fructus non deerit laboranti agricolæ, &c.

At sermo dei non fuit uinctus.

Philip. 1. Scire autem eos uolo, &c. Ego quidem in uinculis teneor: sed sermo per me prædicatus currit, ut in psal. Velociter currit sermo eius. Et 2. ad Thess. 3. Vult ut oretur, ut sermo domini currat.

Propterea omnia suffero.

Hic locus explicat id quod dicitur ad Coloss. 1. Nunc gaudeo super adflictionibus meis pro uobis, &c.

**Si non credimus, ille fidelis
permanet, &c.**

Increduli deū faciunt mendacem in suis promissionibus: ecce quanta eorū blasphemia? At deus, qui ipse est ueritas, non potest fieri mendax: nam se ipsum negare non potest, id est non potest fieri non ueritas, quæ ueritas est. Hoc enim esset deū amplius nō esse deum. Quæ sententia maximo solatio est adflictis conscientijs. Deus promisit, & mendax nō est, quod increduli nō accipiunt promissum. Nā credentes accipiūt, quod incredulis non debetur. Idē locus est ad Rho. 3. Quid enim si quidam illorum non crediderunt? &c.

Testificans coram domino.

Id est, in conspectu domini, ut etiam adiurati uideatur. Sciebat Paulus quantum decessurum erat fidei pugnis uerborum. Vult ergo, ut quibus est una fides, etiam eisdem uerbis loquantur de fide. Propterea supra dixit: formā habete, &c. Ex prophanis uerbis, id est, quæ non nouit scriptura, talia dissidia primum orta sunt, quando ad doctrinam sacram recepta sunt. Unde non solum libros, sed etiam animos hominum misere occuparunt.

Stude, &c.

Sic scribit iustificato, ne hoc aliō trahas: nam supra audisti, fortifica te per gratiā in Christo Iesu. Operariū, inquit, te presta, q̄ corā deo nō cogatur erubescere de neglecta seruitute, ut recte diuidas & scindas

ANNOT. IOANNIS POMERANI

filijs dei tibi commissis, panem uerbi diuini pro singulorum captu, & conditione. Ita ut tamen omnibus panem: id est, sermonem ueritatis dispertias, non ueremur traditionum humanarum, Matth. 24. Quis putas est fidelis seruus & prudens? &c.

Vt cancer morbus.

Sicut cancer morbus paulatim plus corporis occupat, ita ille inanes uoces, si pro sacris recipiantur, tandem totam fidem extinguunt. Testes sunt Scotista & Thomista, &c. Tales sunt nouorum inuētores, sicut Hymenæus & Philetus, qui inceperunt asserere non aliam resurrectionem sperandam nobis, posteaquam iam resurrectio in Christo completa esset. Ita labuntur, qui extra scripturam suis ingenijs fidunt, & in omnibus & prophanis uerbis sacra se tractare putant.

Solidum tamen, &c.

Occupatio est: potuisses enim dicere, Quomodo subuertunt quorundam fidem, cum uera fides subuerti non potest? de qua dictum est: Et porta inferorum non praeualebunt aduersus eam. Respondet, uera fides non subuertitur, &c. ut supra in locis.

Cæterum in magna domo.

Iterum occupatio est: Cur deus impios sinit, ut alij seducant, alij seducantur? cur non eos sua dignatur gratia? Respondet per simile, de supellectili et instrumentis

in domo diuitis, sicut & Rho. 9. de uasis figuli, ubi legitur, &c.

Si quis expurgarit, &c.

Id est, nō cōsenserit eorū infidelitati, & impijs persuasionibus: erit uas, id est instrumentū dei, &c. Nomen enim uasis more hebraico, oīa instrumenta innuūt.

Sanctificatum, &c.

Quid sit sanctificatum, exponit dicens: Accommodum usibus domini, ad omne opus bonū preparatum, significat enim sanctificatum, more hebraeo, id quod domino segregatū est, & in usum eius paratū, Hierem. 1. Prius quā exires de uulua, sanctificaui te. id quod exponit sic, & prophetam in gētibus dedi te, scilicet, quando adhuc eras in utero materno. Gal. 1. Qui me segregauit ab utero matris meae, &c.

Iuueniles, &c.

Nequid habeāt uel in specie qd' accusent aduersarij.

Cum his.

Periphrasis est: id est, cum credentibus. Ex puro autē corde, dicit, ne putes aliquid esse, murmur illud oris sine fide. Quae ne inuocatio quidem est, ut non dicam de puritate cordis. Inuocant ex corde puro, qui credunt promissionibus dei, & non dubitant se accepturos quicquid petierint, &c.

AANNOT. IOANNIS POMER.
Stultas, &c.

Quia per talia leditur iustitia, fides, charitas, pax,
Cum mansuetudine.

Nō cum adulatione, aut simulatione, sicut de se scri-
bit 1. ad Theff. 2. Neq; eram unquam, &c. Vide su-
pra in septimo loco.

C A P V T III.

DE extremis temporibus supra diximus in su-
periore epistola: & alibi tempora periculo-
sa dicit, quia sub specie pietatis occultabūt omnia que
hic dicuntur, ad perdendas animas: sicut iam factum
est. Insipientia enim illorum nunc mundo proditur, si-
cut supra diximus.

Sui amantes.

Id est, sua quærentes, non quæ Christi sunt: sicut se-
quitur, avari, fastuosi, superbi.

Maledici,

Sive blasphemj: sicut hodie satis uidentur illi sancti,
blasphemj non solū in ueritatis professores, sed etiam
in euangelium Christi.

Parentibus immorigeri.

Sicut qui docent obedientiam, Prioris uel Guardia-
ni longe præferendam obedientiæ parentum. Et hoc